

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conuersione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

104. Mira femin. conuersio in palat. per Eunuchos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

essent habituri, hoc futurum ut sperem Mandarinorum promissis confido à quibus illic sub medium annum expectabar] hæcenus ille; magnopere rogans operarios strenuos in procinctu haberi & reliqua ad ponendam illic stationem necessaria, ex qua Prouinciæ integræ penderet salus. Nusquam tamen is esse poterat quam Pechini utilior ubi Adamo Scial, & Iacobo Rhò in Sinense Calendarium intentis, solus ipse pondus sustinebat nobilissimæ illius Christianitatis ad quam sexcentæ hoc anno animæ accessere, sed euentu nonnullæ tam admirabili quàm certo extra omnes vires, attemque credebatur. Fuit hæc præclara feminarum octodecim, quæ primas in palatio tenebant ad Christum conuersio. Fiet rei gestæ præstantia clarior, si præmifero Sinarum Regem nullius vti nisi Eunuchorum famulatu, & multò magis feminarum. Triplex harum est ordo prout ad maiora ab Rege adhibentur. Primæ duodecim Ciameicæ dicuntur hoc est, sapienter loquentes, eæ linguæ Sinensis, & scripturæ concinnitatem omnem callent, & sublimitatem; ministerij vices pro Regis cubiculo obseruant; libellos ad Regem supplices à primis palatij Eunuchis, qui Colais extra palatium respondent, acceptos legunt, Regi offerunt, & exponunt; rescriptos à Rege, Eunuchis reportant; Eunuchi ad Colaos remittunt. Secundum ordinem faciunt Tataiunæ numero quadraginta penes quas omnia quæ ipsummet ad Regem attinent, vestes, libri, atramentum, penicillus ad scribendum, denique omnia, nec re vititur vlla Rex nisi earum manibus porrecta. Tertio gradu sunt Siaoræ; quæ Regi mensam ponunt, instruant, ministrant, adstant utrimque discumbenti, nitorem cubiculi curant & supellectilem. Hoc triplici ordine principum feminarum, nihil infra Reginas augustius; habent & ipsæ singulæ suas Eunuchorum familias, & honorarias puellas; habent, & alias Reginæ multo plures suis obstrictas obsequiis, sed inferiores gradu iis quæ Regi deseruiunt. Iam quod septa interioris palatij, æterno adamante feminis illis clausa, lux veri Dei, penetrarit, consilium fuit diuinæ bonitatis, quæ Christiani Eunuchi non magni nominis, virtutem eximiam nobilitauit tam pulchro facinore. Appellabatur Van Iosephus, triennis Neophytus, sed veterum nemini secundus. Domui præerat nobilis femina secundarum Reginarum cuiusdam honorariam operam nauantis: hanc post expagnatos feliciter, traductòsque ad Christum propinquos suos, aggressus est. Ac primum de illa cum Deo ardentem; de Deo postea cum illa, de vita post mortem, de æternitate, & sanctimonia legis Christianæ agere, audiri ab ea cupiè, probèque percipi, eò tandem processu ut vellet esse Christiana; ille dominæ suæ salute gestiens ad Patres accurrit à quibus edoctus quæ ritè fieri oporteret, ampliùs eruditam lustrauit sacro baptisate, & Catharinam nominauit. Duobus his accessit tertius Lien Marcus Eunuchus, quos tanto afflatu diuini spiritus, ad difficillimam illarum feminarum conuersionem inflammavit, ut paucis nihilominus mensibus, præter illas quæ adhuc pendebant

104
Mira femin.
conuersio in
palat. per
Eunuchos.

pendebant ancipites, primi ordinis tres ad sacrum fontem perduxerint, secundi vnam; ex tertio quatuor; nouem ex familiis Reginarum, quarum mox omnium viuendi ratio eiusmodi fuit, vt ex disciplina Monialium expressæ viderentur, nostrorum quidem (quantum procul amotis licebat) institutione formata, sed longè felicior, efficacia diuinæ gratiæ Sacramentorum supplente vsum, quo necessariò carere cogebantur; seruabant stata orandi tempora, legendi, & inuicem communicandi de rebus animi; si quid labeculæ iis excidisset apud Patres dolebant per literas, eiusque pœnam, & cauendi monita rogabant. Intercedebar inter illas eò iucundior mirabiliorque consensio, quò antea simultatibus femineis, æmulatione, honoris ambitu & superbia ventilitatis ferè semper inter se dissidebant; largitas verò in egentes, & cultum diuinum liberalis; earum familiæ ad mores compositæ dominarum, multique in iis ipsarum hortatu Christiani, vt ex agnatis similitèr quos statim à baptismo hortatæ sunt ad præclaram sui imitationem; postremò Regi & Reginis si daretur anxia, tam luculentam sui, & religionis susceptæ parabant rationem, vt quod multum sperabant Christiani, de elicienda eius approbatione publica nequaquam diffiderent.

Annuit quoque hoc anno Deus veteribus Patrum desiderijs de Euangelij sacra face in Huguanensem Prouinciam inferenda, totius imperij locupletissimam, centum triginta quatuor vrbibus habitatur, primi, medij, & tertij nominis, præter pagos innumerabiles, & castella. Vocabulum ducit ex lacu perameno quem Hu vocant, & ciuitates amplissimæ quatuor aliæque minoris ordinis coronant; Prouincijs octo conterminis cingitur Hugwana, & anni regio Chiano propè media secatur, qui tandem in Iancio (maris filio) nomen cum aquis perdit. Metropolim habet Vuciansum in montis editi sitam planitie, quem decurrentes è summo aquæ, propè in peninsulam redigunt. Pridem illuc nostri spes sanctas miserant, in cassum semper, his annis potissimum, quibus annonæ labor Prouinciam præ cæteris diuitem, prædationibus & incendijs latius & crudelius habebat infestam. De hac eius Prouinciæ amœnitate, & opulentia Mandarinij duo ex ea oriundi, Iacobus, & Matthias, cum nostris dum agerent, facti sunt nostri nullam esse beatitatem quadrupedum terrena, & fragili fortunatioem, cæterum nullam egentioem veris bonis, Dei notitia, & felicitatis sempiternæ, neminem illie æterna & immortalia cogitare. Quibus paulò fufius deploratis, viros egregios acriter pupugit Dei honor, & patria charitas; Viceprovinciali Furtado vltro spondent, si quem ex Patribus eo mittere placeret, fore illi se duces itineris, omnemque ab illo iniuriam defensuros; Iacobi fratrem in recens in illum, quem explicuimus, Doctoris apicem prouectum, futurum ei potenti præsidio; Vuciansum vrbem esse aptissimam summæque docilem ad concipiendos verbi Dei fatus; adduntque alia in rei commendationem, qua sanè Furtadus non egebat vt cui nihil æquè cordi esset; Goueam confestim Hanceo euocat mittique

Vuciansum

Vucianfum, mensis integri fuit ea nauigatio aduerso flumine, luctuoso vtrinq; per sex dies spectaculo horrenda; ardebant vtraque in ripa pagi, & castella milliaribus singulis, vastabant regionem latronum Cateruæ, incolæ miserè vt ferrum, & ignes fugerent, subire in fluiuium coacti sorbebantur. Ipsemet Gouea parum abfuit quin demergeretur ab suis nauiculariis, quo genere nullum inter Sinas latronum genus deterius. Iniecerant oculos in Gouea sarcinas duabus diuisas captulis, vna librorum, altera vestium ad sacrificandum. Latere iis captulis thesaurum suspicati; has vt submergerent, postmodum piseaturi, venti vim tantam in latus colligunt, vt velo nauis succumberet, euertenda omninò, nisi Regis cursores duo, veli pedem stricto acinace illico abscidissent, minati se caput iis abscissuros, si quod ausi bis erant scelerati, idem tertio attentarent. Ianuarij sexto Vucianfum ingressus Mandarinum inuenit Iacobum, quod tamen non esset ab scientiis exoticis admodum instructus, Mathesi præsertim, quibus Mandarinorum æstimationem, & beneuolentiam prolectaret, solitarius, & ignotus egit; hiemisque residuum in montis vertice sub tecto paupere traduxit, vnde nihilo secius subinde progrediens, Christianos effecit triginta, Iacobi fermè propinquos, aut famulos. Tum præterquam metuerat, Proregem nactus humanissimum impetrauit ex eo facultatem domicilij in vrbe statuendi, lentisque progressibus biennio post, plures trecentis baptizauit.

Hoc etiam anno Fochiensis, & Sciansiensis Prouinciæ ab Alenio, & Vagnonio earum Apostolis, (hoc illos dignantur nomine qui de illis huc scribunt) administratæ, mille sexcentos Christo peperere, sed clara virtute, & prodigiorum editione mirabiles; potissimum verò studiis nunquam antea sic incensis Ecclesiarum augendi numerum, populis Neophytis alios populos in accepti doni societatem vocantibus. Erat Vagnonio laborum comes, & heroicæ pietatis P. Stephanus Fabri Auenionensis vir prudens, & sanctus dignusque iam tum qui accenseretur in præstantissimis viæ illius cultoribus, sed annorum deinceps viginti profectibus in eum prouectus meritorum gradum, ex quo veluti canone fingi possint, religiosi virtute perfecti, & Apostolica operatione. Schola ipsi fuit Vagnonius, ex ipso didicit quo Magister alius fieret. Quam potè Vagnonius vitæ formam suis imprimeret Neophytis, vel ex ea liquet veneratione, qua idololatæ etiam pessimi eos obseruabant; contigit aliquando prædones impetum facere in turmam viatorum, quibus plures decuplo cum essent, seorsum singulos è turma seductos spoliant, nudant, secto capite obruncant. Ad Christianum cum venissent qui vnus erat ex viatoribus, reculas inter, quas illi detrahebant precatoriam aduertunt coronam, & interrogant quid sibi hoc vellet? respondit is Christianum se esse; iis se globulis vt ad cæli Dominum colendum, exorandæque ab eo animi patrocina, & bona. Ad hæc omnes, turba perditorum, circumstare.

NNnn.

hominem, laudare quod esset Christianus, gratulari, atque inuidere, profiterique se fore Christianos si possent aliud quàm raptò vivere, hominem denique suis cum sarcinis dimittunt intactum, sola sibi re-tenta corona Deiparæ Virginis, teste suæ propensæ in Christianissimum voluntatis. Iam pelliciendis ad Christum Mandatinis elucubrabat Vagnonius tractatus complures, quos cum etiam manuscriptos avidè perlegissent, remittebant cum pecuniis ad Patrem in necessarios editioni sumptus ad quam illum magnoperè urgebant, ne legis tam sanctæ notitia regnum diutiùs priuaretur. Ut autem prædones necessitate rapiendi excubant quod non fierent Christiani, sic isti polygamia assuetudine, quam ut abrumperent non satis sibi imperabant, agebat hoc tamen celsa illa in iis existimatio dogmatis Christiani, ut Christi legem tuerentur, cuperentque fundi latissimè: qua ex re Deus Vagnonio ad religionis incrementa suppeditavit nouum, & perutile inuentum. Aedes sacras viginti statuerat multò pluribus cogendis Christianorum pagis non sine illorum qui procul distarent incommodo: Mandatariorum ergo fiducia qui se tam comiter ad accipiendam quamlibet gratiam inuitabant, Præfecti maximè, ausus est petere ut ex templis pagorum, & urbium, tam multis in quibus dæmon colebatur, aliqua darentur Christianis in quibus cæli dominum colerent, quod ubi multis impetrasset locis, in aedes sacras ita commutabat, ut formæ nouitas, superstitionis antiquæ memoriam aboleret; nec id multum inuitis fiebat ethnæicis, ut quibus esset venerationi Christianorum Deus, & Rex communi opinione Christianus. Illum enim iconem Redemptoris suo quondam auro donatam, ornasse magnificè; loco aulae maioris primario statuisse; coram illa quotidie ter quater in frontem pro-cidere; extrussisse palatio simulachra, & dispuluerasse, quod solent baptizandi, cum solus coli velit qui solus Deus est Christianorum Deus. Hæc illi de factis ab Rege vera; de consilio illius & animo falsa, verum ad auctoritatis incrementam, fidei sacræ percommoda. Peregrinantes quoque ad varia Bonziorum sanctuaria ethnæici, non prius recedebant quam imaginem Redemptoris in Christianorum templo adorassent, & quod opportunè admodum captabatur, de illo docerentur quem picta species referebat, vno & vero Deo, cælique Domino, aliorum verò effigies, hominum esse mortuorum aut cacodæmonum. Quod apud ethnæicos tam certo iam inualuerat, ut si cælum stetisset, vel alia urgeret calamitas, fatigatis frustra simulachris suis, conuenirent ad poscendum in opem Christianorum Deum, & donario aliquo publicè placandum, & impetrata ferrent quæ postulauerant. Spectandis demùm ob oculos curationum prodigiis, quæ pueris etiam & mulierculis tam erant in promptu, ut paucis preculis, aquæ stilla, vel cruce constarent, eluctari non poterant diuinitatis præpotentis, & suorum amantis, inextricabile argumentum. Cæcis planè, videndi facultatem, tabidis valetudinem, apoplecticis vitam repentinis sanationibus videbant restitutam; cateruatim

104
Greiberr. mi-
rac. in con-
suet. fidei.